

Kungl. Vetenskapsakademien har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället.
The Royal Swedish Academy of Sciences has as its aim to promote the sciences and strengthen their influence in society.

Stockholm 12 april 2021

Dnr: KVA/2021/104/76

Göran K. Hansson/hs
Ständig sekreterare
Telefon: 08 - 673 95 00
E-post: helene.sundstrom@kva.se

Utbildningsdepartementet
Universitets- och högskoleenheten
u.remissvar@regeringskansliet.se

***Synpunkter från Kungl. Vetenskapsakademien beträffande promemoria
Ökad kvalitet i lärarutbildningen och fler lärare i skolan (dnr
U2021/00301).***

Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) har valt att inkomma med synpunkter på promemorian *Ökad kvalitet i lärarutbildningen och fler lärare i skolan*.

Lärarutbildningen är en professionsutbildning som liksom andra utbildningar ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skolkommissionen betonade vikten av att stärka kvalitet och attraktivitet i läraryrket genom att stärka dess professionalitet. Utredningar rörande exempelvis professionella karriärvägar har byggt vidare på samma linje. Vetenskapsakademien välkomnar de förslag i promemorian som syftar till att stärka läraryrket som profession genom att förstärka utbildningens bas i beprövad erfarenhet. Samtidigt avvisar Vetenskapsakademien den politiska detaljreglering och försvagning av det vetenskapliga innehållet i utbildningen som också föreslås i promemorian.

Vetenskapsakademien välkomnar förslagen att permanenta försöken med övningskolor och övningsförskolor. Viktiga inslag, som stärker yrkets bas i beprövad erfarenhet, är att särskilt yrkesskickliga lärare och forskollärare används i verksamhetsförlagd utbildning. Vidare att det vid lärosäten finns lärare som har till uppgift att följa och bidra till studenternas utveckling under denna del av utbildningen. I promemorian framhålls också att studenterna genom övningskolor ska ges en inblick i praktiska forskning. En närmare koppling mellan praktik och forskning är angelägen för att stärka yrkets grund i vetenskap och beprövad erfarenhet. Den praktiska forskningen måste dock utsättas för gängse vetenskaplig prövning i syfte att säkerställa att den håller hög vetenskaplig kvalitet. Vidare att den utvecklas i nära samband med bredare vetenskaplig utveckling. För att åstadkomma detta behöver den praktiska forskningen utvecklas i nära samspel med den forskning som bedrivs vid landets lärosäten.

Fler lärare behövs i skolan. I promemorian föreslås därför fler vägar att bli lärare, bland annat genom att utöka särskilda ingångar för personer med forskarutbildning och vissa yrkesutbildningar. Det är positivt att fler möjligheter öppnas för personer med annan utbildnings- och yrkesbakgrund att bli lärare. Snabba påbyggnadsutbildningar med antingen högre studietempo och/eller att man använder sommaren är exempel på bra vägar att underlätta för nya grupper att bli lärare. Samtidigt bör framhållas att ytterligare sätt att locka

fler att utbildas till lärare är att öka utbildningens kvalitet. En utbildning med en stärkt bas i vetenskap och beprövad erfarenhet bör också leda till att fler lärare stannar i yrket.

Utökad utbildning av så kallade ett-ämneslärare kan också underlätta för nya grupper att bli lärare. Men, lärare måste vara utbildade i de ämnen som de undervisar i. Om efterfrågan i landets skolor på lärare med utbildning i ett ämne är begränsad och ett-ämneslärare anställs att undervisa också i ämnen där de saknar behörighet leder reformen till att vägar öppnas för sämre utbildade lärare i skolan.

I promemorian konstateras att beskrivningen i högskoleförordningen av kraven för forskolläraryxamen, grundläraryxamen, ämnesläraryxamen och yrkesläraryxamen sticker ut genom att vara mycket längre än andra examensbeskrivningar. Därför föreslås en förkortning av kraven så att de koncentreras till det väsentliga. I promemorian konstateras också att krav i examensordningen ska följa en gemensam struktur. Genom att utforma lärarutbildningens examensordning på samma sätt som andra utbildningar underlättas en god samordning och integrering av lärarutbildningen med högskolans övriga utbildningar och vetenskapliga utveckling. En sådan förändring ger också förutsättningar för dem som är vetenskapliga experter att utforma utbildningen i enlighet med aktuellt kunskapsläge. Med detta som utgångspunkt välkomnar Vetenskapsakademien att examensordningen för lärarutbildningens kortas och utformas likt examensordning för andra professionsutbildningar. Samtidigt avvisar Vetenskapsakademien förslaget att inrätta en särskild förordning med detaljerade krav. En sådan politisk detaljstyrning kommer att försvaga lärarutbildningen och läraryrket. En professionell utbildning ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet. Innehållet i lärarutbildningen ska därför, inom de generella ramar som likt andra professionsutbildningar stadgas i examensordningen, utvecklas av dem som har expertis kring den vetenskap och beprövade erfarenhet som bygger lärarprofessionen.

Beslut i detta ärende har fattats av ständiga sekreteraren efter förberedande arbete av Kerstin Sahlin, Samuel Bengmark, Pernilla Nilsson, Mikael Oliveberg och Björn Åstrand, samtliga ledamöter av Kungl. Vetenskapsakademiens kommitté för utbildning.

Göran K. Hansson
Ständig sekreterare